

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

U P U T S T V O
o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača
u Bosni i Hercegovini
(Prečišćeni tekst)

Sarajevo, maj 2018. godine

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 2, a u vezi s članom 17.10 stav (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 22. sjednici, održanoj 24.05.2018. godine, utvrdila

U P U T S T V O
o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača
u Bosni i Hercegovini
(Prečišćeni tekst)

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Član 1.
(Primjena)

Ovim uputstvom se utvrđuje:

- a) postupak podnošenja zahtjeva i kriteriji za akreditiranje izbornih posmatrača (član 17.3, član 17.4 stav (1) i član 17.5 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH),
- b) rokovi za podnošenje i rješavanje po zahtjevu (član 17.7 Izbornog zakona BiH),
- c) razmatranje zahtjeva za akreditiranje izbornih posmatrača (član 17.10 stav (2) Izbornog zakona BiH),
- d) izgled, sadržaj i distribucija akreditacija (član 17.6 Izbornog zakona BiH),
- e) pristup akreditiranog posmatrača mjestu posmatranja izbornih aktivnosti (član 17.1 stav (2) Izbornog zakona BiH),
- f) oduzimanje svojstva posmatrača (član 17.10 stav (1) Izbornog zakona BiH) i
- g) forma obrasca zahtjeva za akreditiranje i izgled akreditacija (član 17.6 Izbornog zakona BiH).

Član 2.
(Definicije)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom uputstvu imaju sljedeća značenja:

- a) **posmatrač** označava predstavnika političkog subjekta, predstavnika udruženja i međunarodnog posmatrača akreditiranog u skladu s odredbama ovog uputstva,
- b) **udruženje** označava udruženje ili fondaciju osnovane u skladu sa zakonima o udruženjima i fondacijama,
- c) **međunarodni posmatrač** označava predstavnika međunarodne vladine i međunarodne nevladine organizacije, predstavnika strane vlade i izborne zvaničnike i
- d) **akreditacija** označava dokument koji izdaje Centralna izborna komisija BiH na osnovu kojeg posmatrači ostvaruju pravo posmatranja izbornih aktivnosti.

POGLAVLJE II. PODNOŠENJE ZAHTJEVA I KRITERIJI ZA AKREDITIRANJE IZBORNIH POSMATRAČA

Odjeljak A. Posmatrači političkih subjekata

Član 3.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata – član 17.5 Izbornog zakona BiH)

(1) Predstavnici političkih subjekata ovjerenih od strane Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Centralna izborna komisija BiH) podnose zahtjev Centralnoj izbornoj komisiji BiH za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH i rada Glavnog centra za brojanje. Zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada izborne komisije, Centra za birački spisak i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima predstavnici političkih subjekata podnose izbornoj komisiji u osnovnoj izbornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidiraju.

(2) Zahtjev za akreditiranje koji politički subjekt podnese Centralnoj izbornoj komisiji BiH smatrat će se važećim samo ako su ga potpisala lica koja su u prijavi za ovjeru za učešće na izborima navedena kao lica ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Centralne izborne komisije BiH.

(3) Centralna izborna komisija BiH će svu komunikaciju s političkim subjektima ostvarivati isključivo preko sjedišta političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata ili preko lica ovlaštenog za zastupanje pred Centralnom izbornom komisijom BiH.

(4) Zahtjev za akreditiranje koji politički subjekt podnese izbornoj komisiji u osnovnoj izbornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidira smatrat će se važećim ako su ga potpisala lica koja su u prijavi za ovjeru za učešće na izborima navedena kao lica ovlaštena za zastupanje i čiji je potpis deponiran kod Centralne izborne komisije BiH ili izborne komisije.

(5) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana, politički subjekt dostavlja i kontakt podatke (adresa, broj telefona, faksa i e-mail).

(6) Obrazac zahtjeva za izdavanje akreditacije političkim subjektima i obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja bit će dostupni u Centralnoj izbornoj komisiji BiH i u izbornim komisijama.

(7) Uz zahtjev iz stava (2) ovog člana, politički subjekt popunit će listu predloženih posmatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj posmatrača te obrazac pravila ponašanja s potpisanom izjavom o poštivanju tajnosti glasanja svakog predloženog posmatrača.

(8) Pravo akreditiranja za posmatranje izbornih radnji iz stava (1) ovog člana imaju politički subjekti koji se nalaze na listi političkih subjekata utvrđenoj od strane Centralne izborne komisije BiH po postupku koji se primjenjuje za predlaganje članova biračkih odbora.

Odjeljak B. Posmatrači udruženja

Član 4.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje udruženja – član 17.4 stav (1) Izbornog zakona BiH)

(1) Predstavnici udruženja zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje svih izbornih aktivnosti podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(2) U zahtjevu za izdavanje akreditacije udruženje navodi:

- a) izborne aktivnosti koje želi posmatrati,
- b) kontakt podatke (adresu, broj telefona, faksa i e-mail),
- c) izborne jedinice u kojima želi posmatrati izborne aktivnosti,
- d) broj posmatrača i
- e) razloge zbog kojih žele posmatrati izborni proces.

(3) Uz zahtjev udruženje dostavlja:

- a) listu imena predloženih posmatrača koja sadrži ime i prezime, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj posmatrača;
- b) izvod o upisu udruženja u registar udruženja kod nadležnog organa koji ne može biti stariji od 60 dana i
- c) obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

(4) Udruženje podnosi poseban zahtjev za svaku izbornu jedinicu u kojoj želi posmatrati izborne aktivnosti.

Odjeljak C. Međunarodni posmatrači

Član 5.

(Podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača – član 17.3 Izbornog zakona BiH)

(1) Predstavnici međunarodnih posmatrača zahtjev za akreditiranje podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

(2) Uz zahtjev za izdavanje akreditacije, predstavnici međunarodnih posmatrača na zahtjevu za akreditiranje dostavljaju kontakt podatke i popunjenu listu predloženih posmatrača koja sadrži: ime, prezime, naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša.

(3) Predstavnici međunarodnih posmatrača će u zahtjevu označiti izborne aktivnosti koje žele posmatrati. Predstavnici međunarodnih posmatrača mogu posmatrati naznačenu izbornu aktivnost u svim osnovnim izbornim jedinicama u kojima to žele.

(4) Predstavnik međunarodne organizacije na zahtjevu za izdavanje akreditacije potpisuje izjavu da navedena organizacija ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornog zakona BiH.

(5) Međunarodni posmatrači uz zahtjev za akreditiranje dostavljaju akt koji je potpisalo ovlašteno lice u kojem navode razloge zbog kojih su zainteresirani da posmatraju izborni proces u BiH.

Odjeljak D. Posmatrači u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine

Član 6.

(Podnošenje zahtjeva)

(1) Politički subjekti, udruženja i međunarodni posmatrači mogu podnijeti zahtjev za akreditiranje svojih posmatrača za posmatranje izbora na biračkom mjestu određenom za glasanje državljana Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: državljani BiH) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: DKP BiH) Centralnoj izbornoj komisiji BiH neposredno ili posredstvom DKP-a BiH.

(2) Predstavnici političkih subjekata, udruženja i međunarodnih posmatrača popunit će listu predloženih posmatrača koja sadrži: ime i prezime, naziv države koja je izdala pasoš, broj pasoša, broj važeće lične karte i jedinstveni matični broj te obrazac o pravilima ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja svakog predloženog posmatrača.

(3) Predstavnici političkih subjekata, udruženja i međunarodnih posmatrača označit će u zahtjevu u kojim DKP-ima BiH, određenim za glasanje, žele posmatrati glasanje.

(4) Akreditirani posmatrači su, pored obaveza propisanih Izbornim zakonom BiH i ovim uputstvom, dužni poštovati i specifične sigurnosne procedure koje se odnose na rad DKP-a.

Odjeljak E. Kriteriji za akreditiranje posmatrača političkih subjekata i udruženja

Član 7.

(Kriteriji za akreditiranje političkih subjekata i udruženja – član 17.4 i 17.5 Izbornog zakona BiH)

- (1) Politički subjekti i udruženja mogu predložiti za posmatrače samo lica koja su državljani BiH i koja su punoljetna.
- (2) Centralna izborna komisija BiH će odbiti zahtjev za akreditiranje za lice:
 - a) koje je kandidat na predstojećim izborima;
 - b) čija je kandidatura na predstojećim izborima odbijena, ili je njegovo ime naknadno skinuto s liste kandidata;
 - c) kojem je Centralna izborna komisija BiH izrekla sankciju zabrane rada u biračkom odboru, u Centru za birački spisak ili u izbornoj komisiji;
 - d) koje je predložio politički subjekt koji nije ovjeren za učešće na izborima;
 - e) koje je član biračkog odbora;
 - f) koje je u izvršnoj ili zakonodavnoj vlasti u izbornoj jedinici za nivo za koji se bira (za općinsko vijeće i za općinskog načelnika na lokalnim izborima, za više nivoe vlasti na općim izborima).

POGLAVLJE III. ROKOVI ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA I RJEŠAVANJE

Član 8.

(Rokovi za podnošenje zahtjeva i rješavanje – član 17.7 Izbornog zakona BiH)

- (1) Rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje akreditacije teče od dana raspisivanja izbora.
- (2) Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za izdavanje akreditacije političkim subjektima i udruženjima je 15 dana prije dana održavanja izbora.
- (3) Nadležna izborna komisija će o zahtjevima koji su navedeni u stavu (1) i (2) ovog člana donijeti odluku najkasnije u roku od deset dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) Krajnji rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača je sedam dana prije dana održavanja izbora, a izuzetno Centralna izborna komisija BiH može odobriti zahtjev za akreditiranje jedan dan prije dana održavanja izbora.

POGLAVLJE IV. RAZMATRANJE ZAHTJEVA ZA AKREDITIRANJE IZBORNIH POSMATRAČA (član 17.10 stav (2) Izbornog zakona BiH)

Odjeljak A. Zahtjevi političkih subjekata

Član 9. (Razmatranje zahtjeva političkih subjekata)

(1) Obrasci zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata su dostupni na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH.

(2) Ispunjene zahtjeve za izdavanje akreditacija politički subjekti dostavljaju Centralnoj izbornoj komisiji BiH i izbornim komisijama, u zavisnosti od toga da li se žele akreditirati za posmatranje rada Centralne izborne komisije i rada Glavnog centra za brojanje ili posmatranje rada izborne komisije, Centra za birački spisak i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima.

(3) Nakon prijema zahtjeva, Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija provjeravaju da li je politički subjekt ovjeren za učešće na izborima u izbornoj jedinici kojoj pripada osnovna izborna jedinica za koju su predložili svoje posmatrače.

(4) Provjera iz stava (3) ovog člana vrši se na osnovu liste političkih subjekata koji su ovjereni u izbornoj jedinici kojoj pripada osnovna izborna jedinica za koju su politički subjekti predložili svoje posmatrače, koju je dostavila Centralna izborna komisija BiH.

(5) Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija zadržavaju originalni primjerak obrasca pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja. Odluka o akreditiranju i kopija obrasca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja dostavlja se političkom subjektu kao podnosiocu zahtjeva. Odluka izborne komisije o akreditiranju političkog subjekta dostavlja se Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Lista akreditiranih posmatrača dostavlja se na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi. Posmatrač je dužan nositi akreditaciju.

(6) Centralna izborna komisija BiH i izborna komisija će odlukom odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije u sljedećim slučajevima:

- a) ako je poništena ovjera političkog subjekta,
- b) ako predloženi posmatrač ne ispunjava uslove iz člana 3. ovog uputstva,
- c) ako je pojedino lice već predloženo, odnosno ako ga je akreditirao drugi politički subjekt ili udruženje.

Odjeljak B. Zahtjevi udruženja

Član 10. (Razmatranje zahtjeva za udruženja)

(1) Centralna izborna komisija BiH razmatra zahtjev za izdavanje akreditacije koji je podnijelo udruženje te može, ako utvrdi da je udruženje osnovalo ili ga sponzorira politički subjekt, ili je uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkog subjekta, zahtjev odbiti ili, ako utvrdi da udruženje nije osnovao niti ga sponzorira politički subjekt, ili nije uključeno u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkog subjekta, zahtjev odobriti.

(2) Centralna izborna komisija BiH sačinjava listu s imenima akreditiranih posmatrača koja se nalazi u prilogu odluke o akreditiranju udruženja i čini njen sastavni dio i dostavlja svim izbornim komisijama osnovnih izbornih jedinica u kojima su udruženja akreditirana.

(3) Izborne komisije dostavljaju listu iz stava (2) ovog člana na sva biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.

(4) Ukoliko udruženje ne dostavi dokaze navedene u članu 4. ovog uputstva, Centralna izborna komisija BiH će odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije udruženju.

Odjeljak C. Zahtjevi međunarodnih posmatrača

Član 11. (Razmatranje zahtjeva međunarodnih posmatrača)

(1) Odluku o raspisivanju izbora Centralna izborna komisija BiH na dan raspisivanja izbora dostavlja Ministarstvu vanjskih poslova BiH i drugim relevantnim organima s ciljem blagovremenog obavještanja međunarodnih posmatrača i država s kojim BiH ima diplomatsko-konzularne odnose o danu održavanja izbora i posmatranja izbora.

(2) Centralna izborna komisija BiH razmatra zahtjev za izdavanje akreditacije međunarodnog posmatrača te može, ako utvrdi da je uključen u bilo kakve aktivnosti u ime ovjerenog političkog subjekta, zahtjev odbiti.

(3) Centralna izborna komisija BiH sačinjava listu međunarodnih posmatrača čiji su zahtjevi odobreni i dostavlja je svim izbornim komisijama osnovnih izbornih jedinica u kojima su međunarodni posmatrači akreditirani.

(4) Centralna izborna komisija BiH će prije održavanja izbora po mogućnosti održati sastanak sa akreditiranim međunarodnim posmatračima i tom prilikom će distribuirati infomativni materijal za posmatranje izbora u BiH.

(5) Ukoliko međunarodni posmatrači ne dostave dokaze navedene u članu 5. ovog uputstva, Centralna izborna komisija BiH će odbiti zahtjev za izdavanje akreditacije.

Odjeljak D. Posmatrači na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i posmatrači mobilnih timova

Član 12. (Posmatrači na biračkim mjestima za glasanje u odsustvu)

(1) Posmatrači političkih subjekata mogu imati pristup biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i to na biračkom mjestu na kojem se u izvodu iz Centralnog biračkog spiska nalaze birači da glasaju za izbornu jedinicu u kojoj se politički subjekt kandidira.

(2) Posmatrači udruženja mogu imati pristup biračkim mjestima za glasanje u odsustvu i to na biračkom mjestu za koje im je odobren zahtjev za akreditiranje.

(3) Politički subjekti i udruženja sami snose odgovornost da od Centralne izborne komisije BiH traže informaciju o lokaciji biračkih mjesta za glasanje u odsustvu koja se nalaze u drugim osnovnim izbornim jedinicama. Politički subjekti i udruženja kontaktirat će izbornu komisiju osnovne izborne jedinice u kojoj se nalazi biračko mjesto za glasanje u odsustvu radi akreditiranja svojih posmatrača.

Član 13. (Posmatrači rada mobilnih timova)

Općinske/gradske izborne komisije su dužne sačiniti plan rada mobilnog tima koji sadrži sastav, raspored rada i rutu kretanja mobilnog tima, a koji se dostavlja akreditiranom posmatraču na njegov zahtjev.

POGLAVLJE V. IZGLED, SADRŽAJ I DISTRIBUCIJA AKREDITACIJA

Član 14.

(Izgled i sadržaj akreditacije – član 17.6 Izbornog zakona BiH)

(1) Akreditacija je pravougaonog oblika i sadržava sljedeće podatke:

a) u gornjem dijelu:

1) znak Centralne izborne komisije BiH;

b) u srednjem dijelu:

1) logo izbora;

c) ispod:

1) ime i prezime akreditiranog posmatrača,

2) datum izdavanja akreditacije i broj odluke

3) potpis ovlaštenog lica koje je izdalo akreditaciju;

d) pored potpisa, u desnom uglu:

1) pečat izborne komisije koja izdaje bedž i

e) u gornjem desnom uglu stoji oznaka vrste posmatrača:

1) za političke subjekte upisana oznaka "PS" i pored toga šifra koju je dostavila Centralna izborna komisija BiH,

2) za udruženja upisana oznaka "PU" i pored toga broj, počevši od broja 1 i

3) za međunarodnog posmatrača upisana oznaka "MP" i pored toga broj, počevši od broja 1.

(2) Akreditacija za političke subjekte je bijele boje, za udruženja sive, a za međunarodne posmatrače svijetloružičaste boje.

(3) Podaci na akreditaciji štampaju se na jezicima i pismima koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini.

(4) Na poledini akreditacije ispisan je tekst: "Posmatrač u toku posmatranja izbornog procesa neće ometati izborne aktivnosti i poštivat će tajnost glasanja. Za vrijeme posmatranja izbornih aktivnosti posmatrač će nositi službenu akreditaciju i neće nositi bilo kakva obilježja ili oznake koje ga povezuju s određenom političkom strankom, koalicijom, listom nezavisnih kandidata, nezavisnim kandidatom i kandidatom s posebne liste kandidata pripadnika nacionalnih manjina ."

(5) Tekst iz stava (4) ovog člana je na engleskom jeziku na akreditacijama za međunarodne posmatrače.

Član 15.

(Distribucija službene akreditacije političkim subjektima)

(1) Centralna izborna komisija BiH izrađuje službene akreditacije (u daljnjem tekstu: akreditacija) za posmatrače političkih subjekata akreditiranih za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH i rada Glavnog centra za brojanje.

(2) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborne komisije, a izborne komisije odgovorne su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim posmatračima političkih subjekata u njihovoj osnovnoj izornoj jedinici.

(3) Akreditirani posmatrači preuzimaju akreditacije iz stava (2) ovog člana u izornoj komisiji u osnovnoj izornoj jedinici u kojoj su akreditirani za posmatranje, uz prethodno predočen obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

(4) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Član 16. **(Distribucija službene akreditacije udruženjima)**

(1) Centralna izborna komisija BiH utvrđuje izgled akreditacije i dostavlja je u izborne komisije, a izborne komisije odgovorne su za izdavanje i distribuciju akreditacija svim akreditiranim posmatračima udruženja u njihovoj osnovnoj izornoj jedinici.

(2) Prilikom preuzimanja akreditacije, predstavnik udruženja mora predati na uvid izornoj komisiji potpisane obrasce pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja akreditiranih posmatrača.

(3) Izborna komisija provjerit će da li naziv udruženja, naveden u izjavi, odgovara nazivu udruženja s liste udruženja građana koje je akreditirala Centralna izborna komisija BiH.

(4) Izborna komisija izdat će onoliko akreditacija koliko je bilo potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja.

(5) Akreditirani posmatrač udruženja zadržat će potpisan obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja iz stava (3) ovog člana i tako osigurati da je lice koje nosi akreditaciju lice koje je potpisalo obrazac pravila ponašanja i izjavu o poštivanju tajnosti glasanja.

(6) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Član 17. **(Distribucija službene akreditacije međunarodnim posmatračima)**

(1) Akreditirani međunarodni posmatrači preuzimaju akreditacije u Centralnoj izornoj komisiji BiH najkasnije do dana održavanja izbora.

(2) Svaki posmatrač za vrijeme posmatranja izborne aktivnosti dužan je nositi akreditaciju.

Član 18. **(Distribucija službene akreditacije posmatračima na biračkim mjestima u DKP-ima)**

(1) Centralna izborna komisija BiH nadležna je za izradu i distribuciju službene akreditacije akreditiranim posmatračima za posmatranje izbora na biračkom mjestu u DKP-u BiH određenom za glasanje državljana BiH.

(2) Akreditirani posmatrači iz stava (1) ovog člana preuzimaju akreditacije u Centralnoj izornoj komisiji BiH ili u DKP-u BiH određenom za glasanje.

(3) Svaki posmatrač dužan je za vrijeme posmatranja izbora na biračkom mjestu određenom za glasanje državljana BiH u DKP-ima BiH nositi akreditaciju.

POGLAVLJE VI. PRISTUP AKREDITIRANOG POSMATRAČA MJESTU POSMATRANJA IZBORNIH AKTIVNOSTI (član 17.1 i 17.2 Izbornog zakona BiH)

Član 19.

(Pristup posmatrača mjestu izbornih aktivnosti)

- (1) Nakon dolaska na mjesto posmatranja izbornih aktivnosti, posmatrač mora pokazati lični identifikacioni dokument ovlaštenom licu organa za provođenje izbora.
- (2) Ovlašteno lice provjerit će identifikacioni dokument s fotografijom posmatrača, kako bi utvrdilo da se ime posmatrača nalazi na akreditaciji.
- (3) Ovlašteno lice zapisat će ime posmatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao i njegov broj akreditacije u zapisnik organa za provođenje izbora, bilježeći vrijeme kada je posmatrač stigao i vrijeme kada je posmatrač napustio prostorije, kako bi se broj posmatrača ograničio na jednog posmatrača u isto vrijeme na jednom mjestu posmatranja izbornih aktivnosti ako se radi o posmatraču političkog subjekta i udruženja.
- (4) Ovlašteno lice zadržat će identifikacioni dokument do trenutka kada posmatrač napušta mjesto posmatranja izbornih aktivnosti i dužan je obavijestiti ovlašteno lice o napuštanju prostorija, nakon čega će mu biti vraćen identifikacioni dokument. Prilikom napuštanja mjesta posmatranja, posmatrač zadržava akreditaciju.
- (5) Broj prisutnih međunarodnih posmatrača na biračkom mjestu nije ograničen, ali ne smije uticati na regularnost izbornog procesa.
- (6) Međunarodni posmatrač na svako mjesto na kojem posmatra izbornu aktivnost može sa sobom uvesti i prevodioca.

POGLAVLJE VII. ODUZIMANJE SVOJSTVA POSMATRAČA

Član 20.

(Razlozi za oduzimanje svojstva posmatrača)

Organ za provođenje izbora oduzet će svojstvo akreditiranom posmatraču i udaljiti ga s mjesta posmatranja izbornih aktivnosti u toku posmatranja izbornog procesa ako:

- a) ometa izborne aktivnosti,
- b) ne poštuje tajnost glasanja,
- c) ne nosi službenu akreditaciju i
- d) nosi oznake koje ga povezuju s određenom političkim subjektom.

Član 21.

(Postupak oduzimanja svojstva posmatrača)

- (1) U postupku udaljavanja akreditiranog posmatrača sa izbornog mjesta, predstavnik organa za provođenje izbora treba prethodno opomenuti akreditiranog posmatrača koji ometa izborni proces i preduzeti sve druge raspoložive mjere i radnje da ometanje prestane, a ako akreditirani posmatrač nastavi ometanje, udaljiti će ga s mjesta posmatranja izbornih aktivnosti.
- (2) Nadležni organ za provođenje izbora obavijestit će političkog subjekta, udruženje, odnosno međunarodnog posmatrača o poništenju akreditacije.

POGLAVLJE VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22. (Prilozi)

Sastavni dio ovog uputstva je:

- a) AP-1-PS i AP-2-PS obrasci zahtjeva za akreditiranje predstavnika političkih subjekata,
- b) AP-1-UG obrazac zahtjeva za akreditiranje udruženja,
- c) AP-1-MP obrazac zahtjeva za akreditiranje predstavnika međunarodnih organizacija,
- d) AP-1-MP-E obrazac zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača na engleskom jeziku,
- e) (AP-1-IP) obrazac pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja,
- f) obrasci izgleda akreditacije za međunarodne posmatrače,
- g) obrasci izgleda akreditacije za političke subjekte i
- h) obrasci izgleda akreditacije za udruženja.

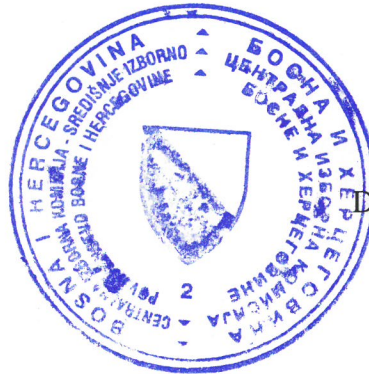
Član 23. (Propisi obuhvaćeni ovim uputstvom)

Ovo uputstvo obuhvata Uputstvo o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 37/14) i Uputstvo o dopunama i izmjenama Uputstva o uslovima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 29/18).

Član 24. (Objava u službenim glasilima)

Ovaj prečišćeni tekst uputstva objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama F BiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj: 05-1-02-2-467-2/18
Sarajevo, 24.05.2018. godine

Predsjednica

Dr. Irena Hadžiabdić

**ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE
PREDSTAVNIKA POLITIČKOG SUBJEKTA**

Za posmatranje izbornih aktivnosti izborne komisije, centra za birački spisak, biračkih mjesta i drugih izbornih mjesta

Politički subjekt _____
Naziv _____

Šifra političkog subjekta (koju je odredila CIK BiH) _____

za posmatranje u _____
Osnovna izborna jedinica _____

Navedite jezik i pismo na kojima želite da se vaše akreditacije štampaju: _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

Datum _____

Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

***Napomena: Zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada izborne komisije, centra za birački spisak i rada na biračkom mjestu i drugim izbornim mjestima predstavnici političkih subjekata podnose izbornoj komisiji u osnovnoj izornoj jedinici unutar izborne jedinice za koju se kandidiraju.**

****Napomena: Izborna komisija dužna je dostaviti listu akreditiranih posmatrača na sva biračka mjesta u osnovnoj izornoj jedinici na koju se zahtjev odnosi.**

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

Za posmatranje izbornih aktivnosti izborne komisije, centra za birački spisak, biračkih mjesta i drugih izbornih mjesta

Politički subjekt _____
Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Imenovani posmatrači imat će pravo posmatranja aktivnosti izborne komisije, centra za birački spisak i biračkih mjesta i drugih mjesta za posmatranje izbornih aktivnosti.

**Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta**

Datum _____

**ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE
PREDSTAVNIKA POLITIČKOG SUBJEKTA**
za posmatranje izbornih aktivnosti Centralne izborne komisije BiH,
Glavnog centra za brojanje i rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Politički subjekt _____
Naziv _____

Šifra političkog subjekta (koju je odredila CIK BiH) _____

Za posmatranje (označite odgovarajući kvadratić):

- A) Rada Centralne izborne komisije BiH
- B) Rada Glavnog centra za brojanje
- C) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Navedite jezik i pismo na kojima želite da se vaše akreditacije štampaju: _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

*Napomena: Zahtjev za akreditiranje posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, rada Glavnog centra za brojanje i diplomatsko-konzularnih predstavništava predstavnici političkih subjekata podnose Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a zahtjevi za posmatranje izbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnim predstavništvima mogu se Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijeti i posredstvom DKP – a BiH.

**Napomena: Politički subjekti su dužni da uz zahtjev za akreditiranje posmatrača podnesu pojedinačne liste posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, rada Glavnog centra za brojanje i diplomatsko-konzularnih predstavništava. Politički subjekti dostavljaju liste posmatrača za svako biračko mjesto u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u kojima žele posmatrati izbore.

***Napomena: Predstavnicima podnosioca zahtjeva bit će izdato onoliko akreditacija koliko ima potpisanih posmatrača naznačenih na listi predloženih posmatrača, a koji su potpisali obrazac pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja.

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH

Politički subjekt _____
Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Datum _____

**Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta**

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

za posmatranje rada Glavnog centra za brojanje

Politički subjekt _____

Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta

Datum _____

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA POLITIČKOG SUBJEKTA

za posmatranje rada na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Politički subjekt _____

Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije za posmatranje izbora na biračkom mjestu u DKP – u BiH određenom za glasanje državljana BiH.

Navesti naziv DKP-a BiH određenog za glasanje

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša	Jedinstveni matični broj
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

**Potpis ovlaštenog lica
političkog subjekta**

Datum _____

ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE UDRUŽENJA

Naziv udruženja _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

Za posmatranje (označiti odgovarajući kvadratić – priložiti poseban obrazac za svaku osnovnu izbornu jedinicu u kojoj namjeravate posmatrati izborne aktivnosti):

- A) Rada Centralne izborne komisije BiH
- B) Rada izborne komisije
Osnovna izborna jedinica _____
Broj posmatrača _____
- C) Rada centra za birački spisak
Osnovna izborna jedinica _____
Broj posmatrača _____
- D) Rada na biračkom mjestu
Osnovna izborna jedinica _____
Broj posmatrača _____
- E) Rada Glavnog centra za brojanje
Broj posmatrača _____
- F) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima

Navedite razloge zbog kojih želite posmatrati izborni proces: _____

Navedite jezik i pismo na kojima želite da se vaše akreditacije štampaju: _____

Svojim potpisom potvrđujem da udruženje pod navedenim nazivom nije osnovano, sponzorirano, niti obavlja bilo kakvu aktivnost u korist političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornog zakona BiH.

Ime i prezime predsjednika udruženja

Potpis

Datum

*Napomena: Udruženja su dužna uz zahtjev za akreditiranje dostaviti liste posmatrača na biračkim mjestima za svaku izbornu jedinicu posebno.

**Napomena: Predstavnik udruženja preuzet će akreditacije nakon prezentiranja pojedinačnih potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja posmatrača službeniku izborne komisije koji je odgovoran za osiguravanje akreditacija. Službenik izborne komisije neće zadržati potpisane obrasce pravila ponašanja i izjave o poštivanju tajnosti glasanja posmatrača. Službenik izborne komisije provjerit će da li je tu organizaciju akreditirala Centralna izborna komisija BiH. Predstavnicima udruženja bit će izdato onoliko akreditacija koliko ima potpisanih obrazaca izjava i taj broj ne smije preći broj posmatrača koji je udruženje naznačilo na ovom obrascu i koji se nalazi na spisku akreditiranih udruženja Centralne izborne komisije BiH.

LISTA PREDLOŽENIH POSMATRAČA UDRUŽENJA

Udruženje _____ Naziv _____

prijavljuje sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Jedinstveni matični broj
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Centralna izborna komisija BiH sačinjava listu s imenima akreditiranih posmatrača koja se nalazi u prilogu odluke o akreditiranju udruženja i čini njen sastavni dio, koja se dostavlja svim izbornim komisijama osnovnih izbornih jedinica u kojima su udruženja akreditirana.

Potpis predsjednika udruženja

Datum _____

ZAHTJEV ZA AKREDITIRANJE MEĐUNARODNOG POSMATRAČA

Naziv međunarodne organizacije/ime i prezime _____

Kontakt - adresa _____

Broj telefona / faksa, uključujući i pozivni broj _____

E-mail _____

Posmatrači ove organizacije prijavljuju se za posmatranje:

(Označite odgovarajući kvadratić pored naziva izborne aktivnosti koju namjeravate posmatrati)

A) Rada Centralne izborne komisije BiH	☐
B) Rada izborne komisije	☐
C) Rada centra za birački spisak	☐
D) Rada na biračkom mjestu	☐
E) Rada Glavnog centra za brojanje	☐
F) Rada u diplomatsko-konzularnim predstavništvima	☐

Navesti naziv DKP-a BiH određenog za glasanje

Svojim potpisom potvrđujem da međunarodna organizacija pod navedenim nazivom ne obavlja bilo kakvu aktivnost u ime političkog subjekta i da će se pridržavati odredbi Izbornog zakona BiH.

Potpis predstavnika međunarodnih posmatrača

Datum

Predstavnik međunarodnih posmatrača preuzet će akreditacije nakon prezentiranja pojedinačno potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja od ovlaštenog lica Centralne izborne komisije BiH koje je odgovorno za osiguravanje akreditacija. Predstavicima međunarodnih posmatrača bit će izdato onoliko akreditacija koliko ima potpisanih obrazaca pravila ponašanja i izjava o poštivanju tajnosti glasanja i taj broj ne smije preći broj posmatrača naznačenih na listi predloženih međunarodnih posmatrača. Lista predloženih međunarodnih posmatrača bit će sastavni dio ovog zahtjeva, koju treba popuniti prilikom podnošenja ovog zahtjeva Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

LISTA PREDLOŽENIH MEĐUNARODNIH POSMATRAČA

Naziv međunarodne organizacije

prijavljuju sljedeće kandidate za akreditacije:

Redni broj	Prezime	Ime	Broj važeće lične karte	Naziv države koja je izdala pasoš i broj pasoša	Jedinstveni matični broj
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

Potpis predstavnika
međunarodnih posmatrača

Datum _____

APPLICATION FORM FOR ACCREDITATION OF INTERNATIONAL OBSERVER

Name of international organization/name and last name
Contact address _____

Telephone/fax number including country code _____

E-mail _____

The observers of this organization are applying to observe:

(Check appropriate box next to the election activity, which you intend to observe)

A) Work of the BiH Central Election Commission	☐
B) Work of the election commission	☐
C) Work of the Center for Voters' Register	☐
D) Work at the polling station	☐
E) Work of the Main Center for counting	☐
F) Work at the diplomatic-consular representation offices	☐

Provide name of the diplomatic-consular representation office designated for voting

By putting my signature hereto I confirm that the international organization under the given name does not conduct any activity on behalf of the political subject and that it shall adhere to the provisions of the BiH Election Law.

Signature of international observers' representative

Date

Representative of the international observers shall, after presenting individually signed Code of conduct forms and the statements on respecting the secrecy of the vote, take over official accreditations from the authorized person of the BiH Central Election Commission, who is responsible for securing the accreditations. The representatives of international observers shall receive as many accreditations as there are signed forms and statements, and that number shall not exceed the number of observers listed on the list of proposed international observers.

The list of the international observers shall be integral part of this application, which is to be completed when submitting this application form to the BiH Central Election Commission.

LIST OF NOMINATED INTERNATIONAL OBSERVERS

Name of international organization
is hereby nominating the following candidates for accreditations:

No.	Last name	Name	Number of a valid ID card	State that issued the passport and the passport number	Personal identification number
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					

**Signature of the representative
of international observers**

Date _____

PRAVILA PONAŠANJA I IZJAVA O POŠTIVANJU TAJNOSTI GLASANJA

akreditiranog posmatrača za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH, izborne komisije, centra za birački spisak, biračkog mjesta, Glavnog centra za brojanje i drugih izbornih mjesta

Ime akreditiranog posmatrača

Naziv političkog subjekta, udruženja

PRAVILA PONAŠANJA

Ja, _____, kao akreditirani posmatrač, ovim izjavljujem:

- A) da ću biti nepristran u skladu s mojim dužnostima;
- B) da se neću miješati u izborni proces koji uključuje upis birača u Centralni birački spisak, proceduru na dan glasanja ili brojanja glasova i da ću poštivati tajnost glasanja;
- C) da neću pokušati vršiti bilo kakav uticaj na lice u vezi s njegovim izborom biračkih opcija ili načina na koji će označiti glasački listić;
- D) da ću poštivati odredbe Izbornog zakona BiH.
- E) Posmatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad organa nadležnih za provođenje izbora utvrđenih Izbornim zakonom BiH u pisanoj formi koje se prilažu u zapisnik o radu organa nadležnog za provođenje izbora, na osnovu čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom organu.

Potpis akreditiranog posmatrača: _____

Datum: _____

CODE OF CONDUCT AND STATEMENT ON RESPECTING SECRECY OF THE VOTE

of accredited observer to observe the work of the BiH Central Election Commission, election commission, center for voters' register, polling station, Main center for counting and other election places

Name of the accredited observer

Organization

I, _____, being an accredited observer do hereby declare that:

1. I shall maintain strict impartiality in the conduct of my duties;
2. I shall not interfere with the election process, which includes registration of voters into the Central Voters Register, polling day procedures or the vote count and I shall respect the secrecy of the vote;
3. I shall not attempt to exert any influence over a person regarding his or her choice of voting options or the manner in which he or she will mark the ballot.
4. I shall abide by the provisions of the Election Law of Bosnia and Herzegovina.
5. An observer may bring substantiated objections to the work of the bodies competent for administration of the elections established by the BiH Election Law in writing, which is annexed to the minutes on the operations of the body competent for administration of the elections, based on which a political subject may file a complaint with the competent body.

Signature of Accredited Observer: _____

Date: ____
